

Kaupunginhallitus 28.08.2023 § 219

§ 219

Työllisyysalueen järjestämisvaihtoehdosta päättäminen

Valmistelijat / lisätiedot:
Sipilä Hilla-Maaria
Kaukonen Katariina
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginjohtaja Mäkelä Jukka

Kaupunginhallitus päättää, että työllisyysaluetta lähdetään valmistelemaan vastuukuntamallilla.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Työllisyys- ja elinkeinopalvelujen järjestämisvastuu siirretään valtiolta kunnille 1.1.2025 alkaen. TE2024-uudistuksen myötä valtiolta siirtyy kunnille vuoden 2025 alusta noin 100 erilaista TE-toimistojen, ELY-keskusten ja KEHA-keskuksen palvelua ja tehtävää. Rakennemuudistuksella on vaikutuksia lakisääteisiin viranomaistehtäviin, toimintaympäristöön, kumppanuuksiin ja palveluihin. Näiden lisäksi uudistuksella on merkittäviä vaikutuksia kuntien talouteen ja sen ennakkointiin.

Työllisyysalueen muodostavien kuntien on toimitettava sopimus yhteisestä toimielimestä tai kuntayhtymän perussopimus työ- ja elinkeinoministeriöön 31.10.2023 mennessä. Samaan määräaikaan mennessä kuntien on toimitettava työvoimapalvelujen järjestämisestä suunnitelma, jossa tulee kuvata palvelujen järjestämisen ja tuottamisen mallit, käytettävät taloudelliset ja henkilöstöresurssit, työvoimaviranomaisen asiointipisteiden sijoittuminen sekä työperäisen maahanmuuton edistäminen ja rakennemuutoksiin varautuminen. Lisäksi erilaiset tukitoiminnot on organisoitava osana uudistusta. Asiakkaat ja palveluvastuu siirtyvät uudelle työllisyysalueelle 1.1.2025. Uudistuksella on useita asiakaspalveluun liittyviä yhdyspintoja hyvinvointialueelle sekä koulutuspalveluihin. Lisäksi valmisteilla oleva kotoutumisen kokonaisuudistus kytkeytyy uudistukseen.

Kevään 2023 aikana Espoo, Kauniainen, Kirkkonummi ja Vihti (EKKV) ovat valmistelleet mahdollista yhteistyötä yhteisestä työllisyysalueesta sopimiseksi. Valmistelu eteni päätöksentekoon siten, että EKKV yhteinen aiesopimus työllisyysalueen valmistelusta käsiteltiin jokaisen kunnan KH:ssa. Kirkkonummi ja Vihti eivät hyväksyneet aiesopimusta vaan lähtevät valmistelemaan Kirkkonummi, Vihti ja Siuntio työllisyysaluetta. Espoo ja Kauniainen hyväksyivät aiesopimuksen ja jo laista tulleiden

kriteerienkin mukaan nämä kaupungit muodostavat yhteisen työllisyysalueen. Jotta valmistelun on mahdollista edetä syksyn aikana sopimusvaiheeseen, tulee kaupunginhallituksen muodostaa näkemys jo valmistelussa olleista vaihtoehdoista ja tehdä päätös niiden valmistelun etenemisestä.

Työllisyysalueen kuntien yhteistoiminnassa on kysymys kuntien lakisääteisestä yhteistoiminnasta. Kuntalain 8 §:n mukaan lakisääteisessä yhteistoiminnassa järjestämisvastuu on kunnan puolesta toisella kunnalla, ns. vastuukuntamalli, tai kuntayhtymällä. Kuntalain 8 §:n mukaan kunta vastaa tehtäviensä rahoituksesta, vaikka järjestämisvastuu on siirretty toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle. Työllisyysalueen muodostavien kuntien tulee sopia keskenään tehtävän hoitamisesta aiheutuvien kustannusten jaosta.

Espoo ja Kauniainen tulevat muodostamaan työllisyysalueen, joten Espoon tulee päättää organisoitumismuodosta vastuukunnan ja kuntayhtymän välillä. Kuntayhtymään liittyvässä valmistelussa on kevään aikana tarkasteltu Omnian roolia TE-palvelujen järjestäjänä ja työvoimaviranomaisena. Osana valmistelua kaupunginhallitukselle on jo esitelty TE-palvelujen järjestämisen analyysia vastuukuntamallin (liikelaitos), kuntayhtymän ja Omnia koulutuskuntayhtymän kautta.

Tehtävien hoidosta järjestämisvastuussa oleva kunta tai kuntayhtymä vastaa järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden

- yhdenvertaisesta saatavuudesta
- tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä
- tuottamistavasta
- tuottamisen valvonnasta ja
- viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Vastuukuntamallissa vastuukunta toimisi työvoimaviranomaisena. Vastuukuntamallissa yhteinen toimielin, joka vastaa työvoimapalvelujen hoitamisesta. Toiminta voidaan organisoida osana vastuukuntaa useammalla eri tavalla, esimerkiksi vastuukunnan sisäisenä toimintana niin, että toimintaa ohjataan esimerkiksi lautakunnan kautta. Tällöin operatiivinen toiminta on kiinteä osa vastuukunnan omaa organisaatiota, osa linjaorganisaatiota. Toiminta voidaan organisoida myös liikelaitokseksi osana vastuukuntaa siten, että sen toimintaa ohjaa johtokunta.

Vastuukuntamallissa työllisyysalueen taloutta voidaan seurata talousarviossa ja kirjanpidossa erillisenä tehtävänä esim. nettobudjetoidun yksikön, taseyksikön tai liikelaitoksen kautta. Erillisen tehtävän yksikköön kootaan sopimusten mukaisten palvelujen järjestämisen kustannukset ja tuotot. Taseyksikölle ja liikelaitokselle laaditaan tuloslaskelman lisäksi erillinen tase ja rahoituslaskelma. Sopimuksen mukaisten tehtävien taloudenhoito on vastuukunnan vastuulla ja taloussuunnittelu on osa vastuukunnan taloussuunnitelmaa ja talousarviota. Kustannusten jakomallista ja laskutusperusteista sovitaan ja ne määräytyvät sen mukaan, mitä palveluita yhteistoimintaan sisällytetään. Kustannuksissa huomioidaan myös yhteistoiminnan tuki- ja hallintopalvelujen kustannukset. Vastuukuntamallissa voidaan hyödyntää kunnan tukipalveluita ja muita toimintoja ja sopimuksia.

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä mahdollistaa myös kuntayhtymän käytön organisointitapana. Aikaisemmin on selvitetty Omnia koulutuskuntayhtymän käyttämistä työllisyysalueen organisointimuotona. Omnian hyödyntämistä harkittiin, kun työllisyysalueesta keskusteltiin

Kirkkonummen, Kauniaisen ja Vihdin kanssa, mutta kevään aikana Kirkkonummi, Vihti ja Siuntio ovat päättäneet perustaa oman työllisyysalueensa. Kirkkonummi kuuluu Omnia kuntayhtymän jäsenkuntiin yhdessä Espoon ja Kauniaisten kanssa, minkä vuoksi Omnia hyödyntämistä organisoitumismuotona ei pidetä tässä kohden realistisena vaihtoehtona vaan yhteistyötä Omnian kanssa vahvistetaan entisestään muulla tavoin.

Täysin uuden kuntayhtymän perustaminen ei myöskään ole tarkoituksenmukaista. Tämä johtuu siitä, että noin 350 työntekijän toiminta vaatisi oman hallinnon ja tukipalveluiden rakentamista alusta asti, mikä olisi raskasta ja kustannustehotonta. Tämä vaihtoehto kohtaisi myös merkittäviä aikataulullisia haasteita.

Organisoitumista tulee tarvittaessa tarkistaa sen jälkeen, kun ministeriö on tehnyt päätökset järjestämisalueista ja niihin liittyvistä mahdollisista muutoksista.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

Tiedoksi